

Ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου στο «Δυτικά Επιχειρείν 2022»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αιτωλίας και Ακαρνανίας

Με τον χαιρετισμό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου και Τοποτηρητή της Ιεράς Μητροπόλεως Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Ιερόθεο ξεκίνησαν οι εργασίες του Συνεδρίου «Δυτικά Επιχειρείν 2022» που διοργάνωσαν η AgrinioMedia και το Ελληνικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικότητας και Αειφόρου Ανάπτυξης (IEA) το Σάββατο 18 Ιουνίου 2022 στον πολυχώρο EMILEON, στο Αγρίνιο.

Ο Σεβασμιώτατος αναφέρθηκε ιδιαίτερα στο γεγονός ότι το κέντρο της κοινωνίας, της εκκλησίας, αλλά και της επιχειρηματικότητας, του τουρισμού και της ανάπτυξης - βασικό τρίπτυχο πάνω στο οποίο ξεδιπλώθηκαν οι θεματικές του Συνεδρίου - είναι ο άνθρωπος.

Μεταξύ άλλων ανέφερε: «Τελικά, οι επιχειρήσεις και η ανάπτυξη δεν πρέπει να αναφέρονται στον «μονοδιάστατο άνθρωπο», για τον οποίον μιλούσε ο Μαρκούζε,

αλλά πρέπει να αποβλέπουν στον όλο άνθρωπο, τον «κόσμον τον δεύτερον, τον εν μικρώ μέγαν», και έτσι εκλαμβάνω την πρόσκλησή μου να παρευρεθώ στο Συνέδριο αυτό».

Ολόκληρος ο χαιρετισμός του Σεβασμιωτάτου είναι ο ακόλουθος:

«Θά ήθελα νά συγχαρῶ τήν Agrinio Media γιά τό Στρατηγικό Συνέδριο «Δυτικά ἐπιχειρεῖν 2022 - Ἀπό τήν Σταθερότητα στήν Περιφερειακή Ἀνάπτυξη» πού διορ-γάνωσε, καί θά δοθῇ ἡ δυνατότητα νά ἀναπτυχθοῦν θέματα σχετικά μέ τίς ἐπιχειρήσεις, τόν τουρισμό καί τήν ἀνάπτυξη τοῦ τόπου μας.

Ἐπιπροσθέτως, θά ήθελα νά εὐχαριστήσω γιά τήν πρόσκληση νά συμμετάσχω σέ αὐτό τό σημαντικό Συνέδριο, καί μάλιστα μέ τό σκεπτικό, ὅπως μοῦ γράψατε, ὅτι «ἔχουμε βαθειά πεποίθηση πῶς ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ἐπιρροές σέ ὅλες τίς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς καί δέν περιορίζεται στά ποιμαντορικά ζητήματα. Ἐκτιμοῦμε πῶς ἡ ὀρθό-δοξη πνευματικότητα ἔχει τήν ἐπίδρασή της ἀκόμη καί στό πῶς προ-σεγγίζει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος τήν ἐπιχειρηματικότητα στόν πρωτογενῆ τομέα καί ἄλλους τομεῖς».

Πράγματι, ἡ Ἐκκλησία δέν περιορίζεται σέ μερικούς τοίχους καί μόνον στήν λατρεία της, ἀλλά ἀγκαλιάζει ὅλο τόν βίο καί τήν ζωή τοῦ ἀνθρώπου, στήν οἰκογένεια καί τήν κοινωνία, πάντοτε, ὅμως, μέσα ἀπό τήν προοπτική τῆς θεολογίας της καί μέσα ἀπό τούς διακριτούς της ρόλους, χωρίς νά ἀναμειγνύεται στήν πολιτική καί σέ ἄλλα ἀλλότρια θέματα, ἀλλά πάντοτε νοηματοδοτεῖ τόν ἀνθρώπινο βίο. Ἄλλωστε, ὅλα τά θέματα ἀπό τήν φύση τους εἶναι ἀνόητα, ἀλλά ἐμεῖς τούς δίνουμε τό ἰδιαίτερο νόημα, ἀνάλογα μέ τόν τρόπο τῆς ζωῆς μας.

Ὅπως γνωρίζετε εἶμαι στήν Περιφερειακή Ἐνότητα τῆς Αἰτωλοακαρνανίας, καί μάλιστα στήν ἱστορική Μητρόπολη Ναυπάκτου, εἴκοσι ἐπτά χρόνια καί συμμετέχω σέ ὅλη τήν ζωή τῆς κοινωνίας καί αὐτήν τήν ἐπο-χή εἶμαι Τοποτηρητής τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας, καί χαίρομαι πού εἶμαι μαζί σας.

Μέ τήν παρουσία μου θά ήθελα νά πῶ ὅτι τό κέντρο τῆς κοινωνίας, τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐπιχειρήσεως, τοῦ τουρισμοῦ, τῆς ἀνάπτυξης εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Καί ὁ ἄν-θρωπος, ὅπως ἔλεγε ὁ Ἑριχ Φρόμ δέν ἐξαντλεῖται στό «ἔχειν», ἀλλά πρέπει νά ἐπεκτείνεται στό «εἶναι». Πρόκειται γιά κλασσικό ἐρώτημα πού ἔθεσε σέ βιβλίο του μέ τίτλο: «Νά ἔχεις ἢ νά εἶσαι;», δηλαδή ἂν ὁ ἄνθρωπος εἶναι μόνον αὐτό πού ἔχει, ὅταν χαθῇ αὐτό πού ἔχει, τότε ποιός θά εἶναι;

Φυσικά, στήν ὀρθόδοξη θεολογία λέμε ὅτι δέν εἶμαστε ἰδεα-λιστές καί μεταφυσικοί, οὔτε ματεριαλιστές ἢ ὑλιστές, ἀλλά πιστεύουμε στόν «ὅλο» ἄνθρωπο καί στήν ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό, τήν κοινωνία καί τό φυσικό

περιβάλλον.

Στήν Δύση από τόν 17ο αιώνα καί μετά τέθηκε ως αρχή από τόν Ζάν Ζάκ Ρουσσώ τό «έπάνοδος στήν φύση», δηλαδή ότι πρέπει νά αποβληθῆ τό μεταφυσικό στοιχείο από τήν ζωή τοῦ ἀνθρώπου καί νά παραμείνουμε στό φυσικό. Ἀμέσως, ὅμως, μετά ἄρχισε νά ἀναπτύσσεται ὁ προσδιορισμός τοῦ ποιός εἶναι ὁ φυσικός ἄνθρωπος, ποιό εἶναι τό βασικό στοιχείο τοῦ ἀνθρώπου καί ὅπως εἶναι ἐπόμενο δόθηκαν πολλές ἀπαντήσεις.

Ὁ Ρενέ Ντεκάρτ ταύτισε τήν ὑπαρξη τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν λογική, καί ἀναπτύχθηκε ἡ λεγόμενη λογιλοκρατία μέ τό περιβόητο ἀπόφθεγμα του «σκέπτομαι ἄρα ὑπάρχω», ὅτι κέντρο τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ λογική.

Οἱ Ἄγγλοι ἐμπειριστές Τζών Λόκ καί Ντέιβιντ Χιούμ θεώρησαν τίς αἰσθήσεις ως βασικό στοιχείο γνώσεως, οἱ ὁποῖες προσδιορίζουν καθοριστικά τόν ἄνθρωπο, καί ἀνέπτυξαν τήν αἰσθη-σιο-κρατία μέ ἀπόφθεγμα τό «οὐδέν ἐν τῇ νοήσει ὄ μή πρότερον ἐν τῇ αἰσθήσει».

Ὁ Ἴμμανουέλ Κάντ, προσδιορίζοντας τόν ἄνθρωπο, στάθηκε στό μέσον μεταξύ λογιλοκρατίας καί ἐμπειριοκρατίας γιά νά τονίση τήν λεγόμενη «ὑπερβατολογική ἀρχή», ὅτι σημασία ἔχει ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, ἀπηλλαγμένη ἀπό τήν ἀναγκαιότητα τῆς φύσης.

Ὁ Ἄρτουρ Σοπενχάουερ ἔθεσε τήν βούληση ως μεταφυσική ἀρχή κατανόησης τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου στό περίφημο σύγγραμμά του «ὁ κόσμος ως βούληση καί παράσταση», πού σημαίνει ὅτι ἡ βούληση χαρακτηρίζει τόν ἄνθρωπο.

Ἐστερα, ἡ δυτική ἀνθρωπολογία μέσα ἀπό διάφορες διεργασίες ἔφθασε στόν ὑπεράνθρωπο τοῦ Νίτσε, καί τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ ὑπερανθρώπου εἶναι τέσσερα, ἤτοι ἡ ἀνάγκη νά φονευθῆ ὁ Θεός, τό νά μή λυπᾶται κανείς τόν πλησίον, ὁ ἀνελέητος καί ἀνεύθυνος πόθος γιά τήν ἐξουσία, καί ὅλα ἐπιτρέπονται, ἀφοῦ γιά τόν ὑπεράνθρωπο δέν ὑπάρχει οὔτε καλό οὔτε κακό. Αὐτός ὁ ὑπεράνθρωπος τοῦ Νίτσε, μέ τόν ναζισμό αἱματοκύλισε τήν ἀνθρωπότητα καί ἀκόμη σήμερα βιώνουμε τά ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς νοοτροπίας.

Στήν συνέχεια ἀναπτύχθηκε ὁ ὑπαρξισμός, ὅπως ἐκφράσθηκε ἀπό τόν Ζάν-Πόλ Σάρτρ, σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο «ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξη εἶναι φορέας τῆς ὄντολογικῆς ἀρχῆς τοῦ μηδενός, ἀρχίζει ἀπό τό μηδέν καί καταλήγει στό μηδέν», ὁπότε ἰσχύει τό ἀπόφθεγμα «οἱ ἄλλοι εἶναι ἡ κόλασή μου».

Ἐπομένως, ἡ περί ἀνθρώπου διδασκαλία στήν δύση ξεκίνησε ως ἔμβρυο ἀπό τόν

Ζάν Ζάκ Ρουσσώ, μεγάλωσε μέ άλλα φιλοσοφικά συστήματα καί ξφθασε στόν υπεράν-θρωπο τοῦ Νίτσε, ὁ ὁποῖος υπεράνθρωπος αὐτοκτόνησε μέ τίς θεωρίες τοῦ Σάρτρ, γιατί δέν μπο-ρεῖ κανεῖς νά θεωρήση ὡς ἀνθρωπισμό τό «μηδέν», καί ὅτι «οἱ ἄλλοι εἶναι ἡ κόλασή μας».

Ἀντίθετα, στήν Ὁρθόδοξη παράδοση ὁ ἄνθρωπος εἶναι κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωση Θεοῦ, καί κατά τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο ὁ Θεός δημιούργησε τόν ἄνθρωπο «οἶον τινα κόσμον δεύτερον, ἐν μικρῷ μέγαν, ἐπί τῆς γῆς ἴστησιν, ἄγγελον ἄλλον, προσκυνητήν μικτόν, ἐπόπτην τῆς ὀρατῆς κτίσεως, μύστην τῆς νοουμένης, βασιλέα τῶν ἐπί γῆς, βασιλευόμενον ἄνωθεν, ἐπίγειον καί οὐράνιον, πρόσκαιρον καί ἀθάνατον, ὀρατόν καί νοούμενον, μέσον μεγέθους καί τελειότητος • τόν αὐτόν πνεῦμα καί σάρκα».

Ὁ Ὀδυσσεύς Ἐλύτης ἐπηρεασμένος προφανῶς ἀπό τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο θά γράψη γιά τόν κόσμο «ὁ κόσμος, ὁ μικρός, ὁ μέγας», καί εἶναι ὁ μικρός, καί ὁ μέγας, γιατί ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ «κόσμος ὁ δεύτερος, ἐν μικρῷ ὁ μέγας».

Καί φυσικά, τό περί ἀνθρώπου ἐρώτημα συνδέεται σαφῶς μέ τό περί Θεοῦ ἐρώτημα. Τό τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος συνδέεται μέ τό τί εἶναι ὁ Θεός. Σήμερα ὅλοι θεολογοῦν μέ διαφορετικό τρόπο, καί οἱ λεγόμενοι ἄθεοι θεολογοῦν μέ τόν τρόπο τους. Γιά παράδειγμα ὁ Νίκος Καζαντζάκης λίγο πρῖν τόν θάνατό του ἔγραφε: «Τρία τά θεολογικά στάδια τῆς ζωῆς μου πού πέρασα. 1. Θεέ μου ἐσύ θά μέ σώσεις. 2. Θεέ μου ἐγώ θά σέ σώσω. 3. Θεέ μου μαζί θά ἀγωνισθοῦμε, μαζί θά

σωθοῦμε». Πρόκειται για τρεις ἐπηρεασμούς πού δέχθηκε ὁ ἴδιος στήν ζωή του, κατ' ἀρχάς ἀπό τόν Θεό τῆς Ἐκκλησίας, ἔπειτα ἀπό τόν «θεό» τοῦ Νίτσε καί τέλος ἀπό τόν «θεό» τοῦ Μπερξόν.

Ὅμως, ὁ Θεός τῆς παραδόσεώς μας δέν εἶναι ὁ Θεός τῆς μεταφυσικῆς οὔτε τοῦ ὑπαρξισμοῦ, ἀλλά ὁ Θεός τῶν Πατέρων ἡμῶν, ὁ Θεός τῆς Ρωμηοσύνης, τοῦ Ἀλέξανδρου Παπαδιαμάντη, τοῦ Φώτη Κόντογλου καί ὄλων τῶν συγχρόνων ἀγίων πού βρίσκονται στό κέντρο τοῦ κόσμου καί κυριαρχοῦνται ἀπό τήν ἀγάπη. Καί ὁ ἄνθρωπος τῆς παραδόσεώς μας εἶναι γεμάτος ἀγάπη καί τρυφερότητα γιά κάθε πλησίον.

Τελικά, οἱ ἐπιχειρήσεις καί ἡ ἀνάπτυξη δέν πρέπει νά ἀναφέρονται στόν «μονοδιάστατο ἄνθρωπο», γιά τόν ὁποῖον μιλοῦσε ὁ Μαρκούζε, ἀλλά πρέπει νά ἀποβλέπουν στόν ὅλο ἄνθρωπο, τόν «κόσμον τόν δεύτερον, τόν ἐν μικρῷ μέγαν», καί ἔτσι ἐκλαμβάνω τήν πρόσκλησή μου νά παρευρεθῶ στό Συνέδριο αὐτό, γιά τό ὁποῖο σᾶς εὐχαριστῶ πού τιμᾶτε τήν Ἐκκλησία ὡς θεσμό καί ὡς ζωή, καί εὔχομαι καλή εὐόδωση τῶν ἐργασιῶν του.

Μπορείτε νά δείτε φωτογραφίες στον ακόλουθο σύνδεσμο
<https://photos.app.goo.gl/YGkEvoHax5AcFYPN7>